

Тема. ГІЙОМ АПОЛЛІНЕР «Міст Мірабо», «Зарізана голубка й водограй»
Життєвий і творчий шлях письменника, його еволюція від неоромантизму до кубофутуризму.

Мета: ознайомити здобувачів освіти з головними віхами життєвого і творчого шляху поета; дослідити творчість Гійома Аполлінера як шлях від неоромантизму до кубофутуризму; формувати вміння характеризувати образи - символи поезій «Міст Мірабо», «Зарізана голубка й водограй», розвивати філософське мислення; навички групової роботи; сприяти вихованню активної життєвої позиції, негативного ставлення до війни.

Обладнання: комп'ютер, проектор, мультимедійні, дидактичний матеріал для групової роботи, словники-шпаргалки, відеозапис пісні «Міст Мірабо».

Тип заняття: формування та розвиток компетентностей.

Форма заняття: дослідження.

Випереджальне завдання: індивідуальні завдання: підготувати мультимедійну презентацію «Життєвий шлях Г. Аполлінера», робота у групах.

« Минають дні а я ще є...»

Г. Аполлінер

Хід заняття

I. Організаційний момент.

Психологічне налаштування.

II. Актуалізація пізнавальної діяльності.

Евристична бесіда.

Який напрям в літературі ми вивчаємо? (модернізм).

Чому він має таку назву? (модернізм – пошуки нового)

Назвіть відомих вам письменників-модерністів?

III. Мотивація навчальної діяльності.

Кожен із письменників – модерністів розумів всю складність існування людини на землі, відчував її незахищеність (згадайте Кафку), і кожен з них по-своєму шукав можливості розкриття загадок буття, логіку розвитку світу. До тих, хто мав божий дар, суспільство завжди ставилося з недовірою. Та й самі митці чимало робили для того, щоб шокувати, дивувати, бентежити своє оточення. Іноді це було навмисне, але частіше – яскравий прояв не лише творчої, а й людської індивідуальності.

Сьогодні мова піде саме про таку людину. Талановиту, добре виховану, багату на друзів, але незрозумілого для багатьох. Ви спитаєте, чому? Але відповіді від мене не почуєте, тому що ви самі повинні зробити висновки щодо життя поета та його творчості. Земля – велика планета. Але сьогодні нас чекає Франція. Франція – країна, на землі якої народилися великі реалісти й романтики, яка стала батьківщиною символістів, а на початку ХХ ст. привернула до себе увагу появою модерністів, серед яких Гійом Аполлінер.

IV. Робота за темою заняття.

Щоб зрозуміти творчість Г. Аполлінера, потрібно зануритись у його життя, яке наповнене незвичайними подіями. Незадовго до смерті він писав: «Звісно, життя поета – непересічне, але доля мене втягнула у такі пригоди...» Містифікації супроводжували його від народження.

(Презентація «Життєвий шлях Г. Аполлінера»)

Евристична бесіда.

- Як походження поета вплинуло на його життєвий шлях і світогляд?
- «Іноземець без громадянства, він почував себе тут безправним чужинцем». Про які події з життя поета йде мова?
- Чи отримав Аполлінер громадянство Франції? Яким чином?
- Які обставини особистого життя зумовили розвиток теми «нелюбого» у ліриці Аполлінера? («Райнські вірші», «Пісня нелюбого»).

Нерозділене кохання до Анні Плейден, як зазначають критики, зробила з поета-початківця видатного лірика.

- Чи можемо ми стверджувати, що в даний період своєї творчості Аполлінер вже був авангардистом? (Ні. Він проявив себе як поет-романтик).

Дійсно, з перших кроків у поезії Аполлінер проявив себе проникливим ліриком, романтиком, повернув у поезію стихію «живого життя» на відміну від символістів. Але поступово у його творчості відбувається еволюція від неоромантизму до кубофутуризму.

(Презентація «Г. Аполлінер і кубізм»)

Завдання для домашньої роботи: проаналізувати поезії «Міст Мірабо», «Зарізана голубка й водограй» за поданим алгоритмом.

1. Визначити тему поезії, її провідний настрій.
2. Охарактеризувати ліричну ситуацію, що лягла в основу вірша.
4. Визначити символічність використаних образів.
5. Зазначити новаторство Аполлінера у створенні поезії.
7. Створити мультимедійну презентацію (5-6 слайдів), колаж, «паспорт вірша», лепбук (за вибором учнів)

V. Підсумок заняття

□ **«Коло думок» – вирішення проблемного питання:**

Г. Аполлінер – талановитий, добре вихований, багатий на друзів, але незрозумілий для багатьох. Чому? Але відповіді від мене ви не почули. Сподіваюсь, ви зрозуміли, чому? Дайте відповідь. Цікаво дізнатися ваше ставлення до творчості поета? Чи зрозумілий він вам?

Як бачимо, поезія кінця XIX — початку XX ст. не проста, як саме життя. Але вдумливий читач обов'язково знайде в ній глибокий зміст і красу, відгомін своїх думок, навіть відчує «смак» слова.

VI. Домашнє завдання

- Опрацювати матеріал підручника (с. 149-157): біографія Федеріко Гарсія ЛОРКИ. (Крім підручника можна користуватися іншими джерелами інформації, наприклад Інтернетом)
Прочитати вірші Лорки «Балада про чорну тугу», «Гітара», «Газела про темну смерть», «Касида про сон під зорями» і висловити власні думки щодо їхнього змісту.
- **За бажанням:** створити мультимедійну презентацію «Життя і творчість Ф.Г. Лорки».
- Спробувати створити власний вірш-каліграму.

Словник – шпаргалка

Футуризм («майбутнє»)– течія авангардизму; заперечували стару культуру, мораль, були за докорінне оновлення мистецтва, експериментували в області слова.

Кубізм – течія авангардизму; Кубізм відтворює світ не таким, як його бачить митець, а таким, яким він його мислить. Суб'єктивне бачення світу. Предмети розкладаються на геометричні фігури.

Кубофутуризм – поєднання кубізму та футуризму.

Характерна риса якого – симультанеїзм (з фр. – одночасний) – одночасне зображення в одній площині різнорідних об'єктів, не пов'язаних між собою образів, мотивів, тем.

Політематичність – синхронно розвивається кілька тем.

Сюрреалізм (фр. «надреальне») – течія авангардизму; засіб пізнання реального через надреальне, підсвідоме. Суб'єктивне вираження підсвідомого

Верлібр (вільний вірш) — систему віршування, що з'явилася у французькій поезії наприкінці XIX століття. Верлібр позбавлений звичних ознак поетичного твору: рими, суворого ритму та поділу на строфи. Для верлібру характерні рядки різної довжини, різні дво- і трискладові стопи; ритм може мати перебої.

Додатки

«Міст Мірабо»

«Міст Мірабо» став своєрідною візитною карткою любовної лірики ХХ ст. Це твір про кохання, що без вороття спливає, немов води річки Сени, і про надію, яка, попри сум і розчарування, залишається «невгамовно жагучою».

Паспорт поезії «Міст Мірабо»

Назва: «Міст Мірабо»

Автор: Гійом Аполлінер

Рік написання: 1912

Збірка: «Алкоголі. Вірші 1898 – 1913»

Жанр: ліричний вірш

Стиль: кубофутуризм, з використанням елементів імпресіонізму та символізму.

Тема: кохання, що минає і швидко спливає.

Мотив: утвердження вічного життя, цінності людського «я».

Проблематика філософська:

- кохання;
- життя та смерть;
- тлінність і вічність.

Провідні образи: ріка Сена, міст, кохання, вода, годинник.

Символіка:

Міст Мірабо: символ кохання, символ вічного, нетлінного, непідвладного часу

Одним із центральних є **образ Сени**, що невпинно котить свої хвилі – це уособлення життя і часу, в якому, зрештою, все минає — і надії, і кохання, і розчарування.

вода символізує вічний рух, швидкоплинність почуттів і самого життя;

годинник, який визначає час, його *плинність* для всього земного, і саме годинник нагадує ліричному героєві про те, що все минає — і позитивне, і негативне,— а людина продовжує жити

Художні засоби:

- антитези («вода бігуча - життя хода тягуча»);
- паралелізм («любов сплива як та вода бігуча»);
- рефрен:

Хай б'є годинник ніч настає

Минають дні а я ще є

Ці рядки є рефреном у вірші, які стверджують, що після ночі приходить день, життя продовжується. Надія є. Надія на Кохання. Завдяки рефрену створюються пісенно-плинний ритм вірша.

Особливості: відсутність розділових знаків. Написаний верлібром.

Вірш «Зарізана голубка й водограй» — втілення трагічного фронтального досвіду поета. Водночас поет піднімається до узагальнення заперечення війни як такої, що несе смерть і страждання.

Паспорт поезії «Зарізана голубка й водограй»

Назва: «Зарізана голубка й водограй»

Автор: Гійом Аполлінер

Рік написання: 1914

Збірка: «Каліграми. Вірші Миру і Війни» (1918)

Тема: війна та її страшні наслідки для людей. Тема втрати і болю.

Філософський сенс вірша: поєднання особистого і епохального, особистісного і загальнолюдського; викрито протиприродну сутність війни; усвідомлено страшну трагедію та розуміння цінності життя.

Провідні образи: голубка, водограй, олеандри, сонце, загиблі друзі.

Форма написання: Візуально – це каліграма, написана у формі звернення до друзів, хлопців і дівчат, з якими ліричного героя роз'єднала війна.

Символіка:

Голубка - *символ миру, життя. Але тут зарізана голубка – заперечення миру, зруйнування миру.*

Голубка над струменями фонтана — *це символ вічного плачу за тими, хто загинув у Першій світовій війні.*

Водограй – безліч води, буремний потік, галасливий, стихійний, *символ вічного плачу по тих, що загинули в Першій світовій війні.*

«Сонна» вода — *це зупинка руху, смерть.*

Ранене сонце – надія на те, що світ опам'ятається і відродить життя.

Олеандри – символ насильства, кривавого безжального світу.

Горизонт — символ межі між життям і смертю.

великий знак питання (?) в центрі каліграми – ознака межі війни і миру, життя і смерті.

Художні засоби:

- антитези;
- метафори;
- риторичні запитання;
- монтаж.

Особливості:

Ознаки кубізму: оформив художнє слово у певну геометричну форму.

Ознаки кубофутуризму – симультанеїзму – зображення в одній площині різнорідних, непов'язаних між собою об'єктів: голубка, водограй, олеандри, сонце, загиблі друзі.

Відсутність розділових знаків. Верлібр.